

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 09.09.2017 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 15.09.2017 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97,1 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2017.32.03>

УДК 811.133

**МЕТАФОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ЯК РЕЗУЛЬТАТ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ (на матеріалі французької мови)**

Валентина Анатоліївна Гладка (м. Чернівці, Україна)

hladka_valya@yahoo.fr

Кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті детально висвітлюється явище метафоризації крізь призму когнітивних досліджень, в яких вона постає як один зі способів пізнання й усвідомлення дійсності, а також як один з когнітивних процесів вторинного семіозису. На матеріалі неологізмів сучасної французької мови автор демонструє породження метафоричного значення у результаті інтеграції ментальних просторів компонентів усталених виразів.

Ключові слова: *фразеологізм, метафора, метафоричне значення, інтегрований простір, ментальний простір.*

**METAPHORIC MEANING AS A RESULT OF CONCEPTUAL INTEGRATION
(on the material of the French language)**

Valentyna A. Hladka (Kyiv, Ukraine)

hladka_valya@yahoo.fr

PhD (Philology), associate professor, doctoral student at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article highlights in details the phenomenon of metaphorisation through the prism of cognitive research, in which it is considered as one of the ways of cognition and

© Гладка В. А. [Гладка В. А.] *hladka_valya@yahoo.fr*

Метафоричне значення як результат концептуальної інтеграції (на матеріалі французької мови) (Українською)

[Метафорическое значение как результат концептуальной интеграции (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

(Проблеми семантики [Проблемы семантики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

awareness of reality, and also as one of the cognitive processes of secondary nomination. On the basis of the neo-phraseology of modern French, the author demonstrates the production of a metaphorical meaning as a result of the integration of mental spaces of stable expression constituents.

Key-words: *phraseology, metaphor, metaphorical meaning, integrated space, mental space.*

**МЕТАФОРИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ КАК РЕЗУЛЬТАТ
 КОНЦЕПТУАЛЬНОЙ ИНТЕГРАЦИИ (на материале французского языка)**

Валентина Анатоліївна Гладка (м. Чернівці, Україна)
hladka_valya@yahoo.fr

Кандидат филологических наук, доцент, докторант кафедры романской филологии
 Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
 (Министерство образования и науки Украины)
 01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

В статье подробно освещается феномен метафоризации сквозь призму когнитивных исследований, в которых она выступает как один из способов познания и осознания действительности, а также как один из когнитивных процессов вторичного семиозиса. На материале неопрагматизмов современного французского языка автор демонстрирует порождение метафорического значения в результате интеграции ментальных пространств компонентов устойчивых выражений.

Ключевые слова: *фрагментизм, метафора, метафорическое значение, интегрированное пространство, ментальное пространство.*

Вивчення метафори як продуктивного креативного засобу збагачення мови, вияву мовної економії, семіотичної закономірності, що виявляється у використанні знаків однієї концептуальної сфери на позначення іншої, уподібненої до неї у певному відношенні, має давню історію. Як об'єкт філософської і теоретичної рефлексії метафора була виокремлена ще в працях античних філософів, у яких вона розглядалася переважно з точки зору мовної форми ("перенесення з роду на вид або з виду на рід, або з виду на вид, або за аналогією" [2]) і кваліфікувалася як фігура мовлення, як стилістичний засіб

(Problems of linguistic semantics)

Metaphoric meaning as a result of conceptual integration (on the material of the French language) (in Ukrainian)

[Metaforichne znachennja jak rezul'tat konceptual'noi' integracii' (na materiali francuz'koi' movy)]

© Hladka V. A. [Gladka V. A.] hladka_valya@yahoo.fr

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

реалізації поетичної функції мови. Протягом усієї історії риторики, за словами А. Річардс, метафору позиціонували як “вдалий, дотепний зворот, що ґрунтується на гнучкості слів”, як “дещо доречне лише в деяких випадках і яке потребує особливого мистецтва й обережності” [11, с. 45]. Поступове поширення метафори в різноманітних жанрах художнього, повсякденного й наукового мовлення сприяло перетворенню цього явища в лінгвістичній свідомості з поетичного засобу, з тропа, на засіб повсякденного життя людини, “фундаментальну ознаку мови” [13, с. 229], яка охоплює “всі сфери спілкування, зокрема ті, де найчастіше виникає необхідність у позначенні об’єктів “невидимого світу” з відображенням їх об’єктивних властивостей” [9, с. 66–67]. Відтак, метафора стає чи не одним з найбільш досліджуваних мовних явищ, яке привертало увагу науковців різних напрямків. Окрім детального вивчення її морфологічних і словотвірних властивостей, лінгвісти зосереджують свою увагу також на різних її аспектах. Вони досліджують семну структуру метафори (семасіологічний підхід), її співвідношення з позамовним об’єктом (ономасіологічний підхід), роль метафори під час референції (логічний підхід), породженні й сприйнятті мовлення (психологічний напрям), місце метафори в різних лексичних групах (лексикологічний напрям), лінгвістичні властивості художньої метафори (лінгволітературний напрямок), а також визначають відмінності між поняттями “переносне” й “образне” значення (лексикографічний напрям). При цьому науковці витлумачують метафору як спосіб організації пізнавальної діяльності (гносеологічний напрям), як засіб вираження експресії у тексті (лінгвостилістичний напрям), як спосіб комунікативного впливу та знаряддя маніпулювання свідомістю цільової аудиторії (прагматичний підхід), як культурний феномен мови, що фіксує чинники й закономірності переінтерпретації культурних кодів певного етносу (лінгвокультурологічний підхід), як спосіб осмислення дійсності (когнітивний підхід), що створило ґрунтовну теоретичну базу для подальших наукових студій.

У такий спосіб наукове розуміння явища метафори пройшло від тлумачення його як стилістичного засобу до когнітивного механізму створення мовної картини світу, збагачуючись щоразу новими тлумаченнями, різними класифікаціями функцій метафори, новими методики вивчення. Однак, як зауважує В. В. Петров, метафора являє собою “золоту жилу, в якій є багато самородків, але найбільші з них ще не знайдені” [10, с. 143], що, власне, й відкриває перед дослідниками безмежні перспективи для пізнання її справжньої сутності, а разом з тим і визначає **актуальність** нашого дослідження.

© Гладка В. А. [Гладка В. А.] hladka_valya@yahoo.fr

Метафоричне значення як результат концептуальної інтеграції (на матеріалі французької мови) (Українською)

[Метафорическое значение как результат концептуальной интеграции (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

(Проблеми семантики [Проблемы семантики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Мета запропонованої розвідки полягає у висвітленні явища метафори крізь призму когнітивних досліджень, а також у розгляді метафоричного значення як результату концептуальної інтеграції ментальних просторів.

Об'єктом дослідження слугували неолігизми сучасної французької мови, породжені шляхом метафоризації, а його **предметом** – їхнє семантичне значення.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше розглянуто процес породження нового концептуального значення французьких неолігизмів (далі – ФО) шляхом інтеграції вихідних ментальних просторів їхніх компонентів.

На відміну від попередніх праць, сьогодні метафора розглядається не лише як спосіб поповнення знакових ресурсів мови, а й загалом як засіб буття людини, за допомогою якого відбувається процес пізнання й освоєння оточуючої дійсності. Можна, навіть, припустити, що в свідомості людини існує певний метафоричний згусток свідомості, який поєднує емпіричний досвід і мовне знання, культурні цінності й стереотипи. Відповідно, метафора постає як один зі способів моделювання картини світу або, навіть, способом творення самого світу, як один із когнітивних процесів, задіяних у вторинному семіозисі.

Як процес, метафора вперше була розглянута в межах теорії номінації, де вона витлумачувалася як механізм мовлення, який полягає у вживанні слова, що позначає певний клас предметів, явищ тощо, для найменування об'єкта, який входить до іншого класу об'єктів, аналогічного даному в певному відношенні; як перенос найменування з одного денотата на інший, який асоціюється з ним на основі реальної або уявної подібності [8; 17]; як семантичний процес, при якому форма мовної одиниці переноситься з одного референта на інший на основі тієї чи іншої подібності останнього при відображенні в свідомості мовця [14, с. 108]. Сучасне розуміння ролі метафори в процесі номінації зводиться до того, що вона являє собою когнітивний процес, який виражає і формує нові поняття і без якого неможливо отримати нове знання [7; 15]. До метафори, як зауважує О. С. Кубрякова, “вдаються тоді, коли потрібно встановити певні відношення між тим фрагментом дійсності, який ми номінуємо, й тим, з яким ми його порівнюємо” [7, с. 108].

У площині когнітивної семантики метафору вивчають як “глобальну властивість мови, як один зі способів мислення про світ і пізнання світу” [4, с. 3], як “основну ментальну операцію, спосіб пізнання, концептуалізації, категоризації, оцінки й пояснення світу” [5, с. 17], як “важливий спосіб побудови

(Problems of linguistic semantics)

Metaphoric meaning as a result of conceptual integration (on the material of the French language) (in Ukrainian)**[Metaforichne znachennja jak rezul'tat konceptual'noi' integracii' (na materialy francuz'koi' movy)]**© Hladka V. A. [Gladka V. A.] hladka_valya@yahoo.fr

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

концептуальної картини світу” [6, с. 101], як “один зі способів репрезентації знань у мовній формі (...) [яка] відповідає здібностям людини вловлювати й створювати подібності між різними індивідами й класами об’єктів” [3]. Іншими словами, процес метафоризації визначають як когнітивну операцію над поняттями, що дозволяє осмислити ту чи іншу область дійсності в термінах понятійних структур, сформованих уже на основі досвіду, отриманого в інших областях.

Досліджуючи творення нових ФО крізь шляхом метафоризації, лінгвісти часто роблять цікаві висновки. Так, А. Річардс, намагаючись пояснити особливість метафоризації вільного словосполучення, розмірковує: “Коли ми використовуємо метафору, в нас є дві думки про два різних предмети. При цьому ці думки взаємодіють у середині одного-єдиного виразу, значення якого, власне, й є результатом цієї взаємодії. Ядром поєднання цих двох думок слугує основа порівняння, що переходить з вільного словосполучення до фразеологічного, де перше виступає внутрішньою формою другого. При реалізації метафори об’єднуються “первинні” (що містяться у складі вільного словосполучення) і “вторинні”, похідні, семи” [11, с. 46].

Слушна точка зору представлена в антропоцентричній концепції В. М. Телія. На її переконання, процес метафоризації являє собою, насамперед, перехід від задуму, мети, наміру людини, на підставі яких створюється допоміжне поняття на основі асоціативних комплексів (ореолів) – енциклопедичного, раціонально-культурного, особистісного знання – до припущення подібності. Потім відбувається фокусування контекстом, результатом якого є фільтрація, тобто поєднання нових ознак зі старим значенням і формування нового концепту на базі сфери знань, досвіду мовців, їхньої етнічної культури [15, с. 26–52].

У такий спосіб, метафоризація постає як процес такої взаємодії вказаних сутностей і операцій, які зумовлюють отримання нового знання про світ і ословлення цього знання. Метафоризація супроводжується вкрапленням у нове поняття ознак уже пізнаної дійсності, відображеної у значенні переосмисленого імені, що залишає сліди в метафоричному значенні, яке, в свою чергу, “вплітається” і в картину світу, виражену мовою” [16, с. 60]. Відповідно до такого розуміння метафори, процес фразеологізації являє собою залучення сполучення слів у метафору на основі подібності того смислу, який лежить в основі номінативного задуму, й того, що позначається сполученням слів у його “буквальному значенні” і що належить до певної структури знання про світ, тобто певного “сценарію” або “фрейму” [16, с. 60]. Передача інформації здійснюється “стиснутими засобами”, виражаючи у внутрішній формі ФО характерні ознаки

© Гладка В. А. [Гладка В. А.] hladka_valya@yahoo.fr

Метафоричне значення як результат концептуальної інтеграції (на матеріалі французької мови) (Українською)

[Метафорическое значение как результат концептуальной интеграции (на материале французского языка) (На укр. яз.)]

(Проблеми семантики [Проблемы семантики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

певної ситуації, закріпленої у мовній свідомості носіїв мови і яка виникає у вигляді образу при вимові відповідної звукової оболонки” [16, с. 60]. Найбільш лаконічно й влучно, на наш погляд, процес метафоризації у ФО зобразив М. Ф. Алефіренко, виокремлюючи в ньому три мисленнєві кроки: 1) вибір найяскравішого й загальновідомого аналогу – джерела зіставлення; 2) перенесення відповідної частини знань зі сфери джерела на ділянку об’єкта пізнання й іменування; 3) породження нових смислів унаслідок взаємодії двох ідей [1, с. 53].

У сучасній лінгвістиці значну увагу приділяють проблемам смислопородження, зокрема актуалізації мовного значення в мовленні, яку пов’язують з лінгвокреативною діяльністю людини (А. М. Барулін, А. В. Бондарко, О. О. Брудний, І. М. Кобозєва, А. В. Колмогорова, А. В. Кравченко, О. О. Леонтьєв, Р. І. Павильоніс, G. Frege та ін.). А одним з найяскравіших проявів цієї діяльності, крім створення особливого смислу, є акт метафоричної творчості, що, власне, й наштовхнуло науковців на розгляд метафори як процесу концептуальної інтеграції ментальних просторів (О. К. Ірісханова, А. В. Колмогорова, Т. Г. Скребцова, G. Fauconnier, L. A. Janda, M. Turner та ін.).

Водночас, передвісником такого розуміння породження метафоричного значення можна по праву вважати прихильників інтеракційної теорії, які розробляли логіко-психологічний аспект цього явища в двох напрямках. Перший трактує метафору як перенесення за подібністю двох речей, причому “гетерогенність цих референтів і супутні асоціативні комплекси дають змогу виходити за їхні межі й створювати принципово нову інформацію” [11]. Другий говорить про зіставлення двох думок про них [18]. Тричленна механістична концепція Х. Delamar кваліфікує метафоричний механізм як перенесення значення від вихідного слова на результуюче на основі суміжного поняття [12]. Однак, такою теорією, нажаль, не можна пояснити всі випадки творення метафор, адже чимала їх кількість не має спільної логічної основи зіставлення або порівняння (напр.: *bourrer le canon* – (букв.) “набивати пушку” і (перен.) “приймати велику кількість допінгу”; *semer aux quatre vents* – (букв.) “сіяти на чотири вітри” і (перен.) “збити з пантелику”; *du sucre à trente-deux sous* – (букв.) “цукор за 32 су” і (перен.) “вишукана людина”). На це звернув свою увагу американський логік J. Searle, постулюючи відсутність алгоритму переносу таких метафор через те, що вони виникають шляхом дифузного асоціативного поєднання двох понять і уявлень [19]. Працюючи в цьому ж напрямку В. М. Телія розглядає метафору як співвідношення різних сутностей, результатом чого є

(Problems of linguistic semantics)

Metaphoric meaning as a result of conceptual integration (on the material of the French language) (in Ukrainian)

[Metaforichne znachennja jak rezul'tat konceptual'noi' integracii' (na materiali francuz'koi' movy)]

© Hladka V. A. [Gladka V. A.] hladka_valya@yahoo.fr

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

створення нового гештальту з редукованих прототипів, який синтезує в собі ознаки гетерогенних об'єктів уподібнення [15, с. 50].

Логічним продовженням подібних міркувань стала теорія концептуальної інтеграції G. Fauconnier і M. Turner, яка розглядає метафору як особливий вид ментального проектування концептуальної сфери ДЖЕРЕЛА на сферу ЦІЛ, одночасно з яким свідомістю створюються і зберігаються в пам'яті тимчасові проміжні концептуальні зони, які потім вбудовуються в структуру знання в момент мовлення і слугують важливою складовою когнітивного процесу [20]. Відтак, метафоричний бленд, будучи абсолютно новою самостійною структурою, містить окремі елементи з двох вихідних ментальних просторів і отримує логіку, відсутню в обох вихідних просторах. Завдяки необов'язковій наявності всіх елементів бленда у вихідних ментальних просторах (оскільки однією з його властивостей є породження абсолютно нових образів) і можна пояснити механізм творення метафоричного значення у всіх типах усталених одиниць.

Розуміючи метафоризацію як спосіб осмислення однієї концептуальної сфери через понятійні структури іншої, спробуємо змодельовати процес метафоричного перенесення, відтворюючи рух свідомості й думки від сфери ДЖЕРЕЛА до сфери ЦІЛ. Для прикладу проаналізуємо процес породження фразеологічного значення у неофразеологізмі *mordre à l'appât* “бути зацікавленим”. Побудувавши ментальні простори двох компонентів *mordre* “кусати” й *un appât* “наживка”, а також породжуючий простір (до якого увійшов лише один спільний образ ‘наживка’), бачимо, що в змішаному просторі спроектовані образи переосмислені й доповнені новим образом (‘особа’). У наслідок цього, отримуємо новий концептуальний зміст “зацікавитися чимось після усвідомлення того, який інтерес або користь можна отримати від цього” (див. рис. 1).

У такий спосіб породжене фразеологічне значення базується на порівнянні та ідентифікації людини з твариною (звіром або рибиною), яка в пошуках їжі хапає наживку, закладену для неї у капканах або на гачках. У термінах когнітивної семантики це пояснюється наступним чином: на основі конектора ідентифікації відбувається семантичне перенесення значення зі сфери ДЖЕРЕЛА, яким виступає у двох компонентах концептосфера ТВАРИНА, до сфери ЦІЛ – концептосфери ЛЮДИНА. Відповідно, в процесі метафоризації задіяні дві різні концептосфери (ТВАРИНА → ЛЮДИНА), що й вирізняє її від метонімії, яка задіює лише одну концептосферу.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

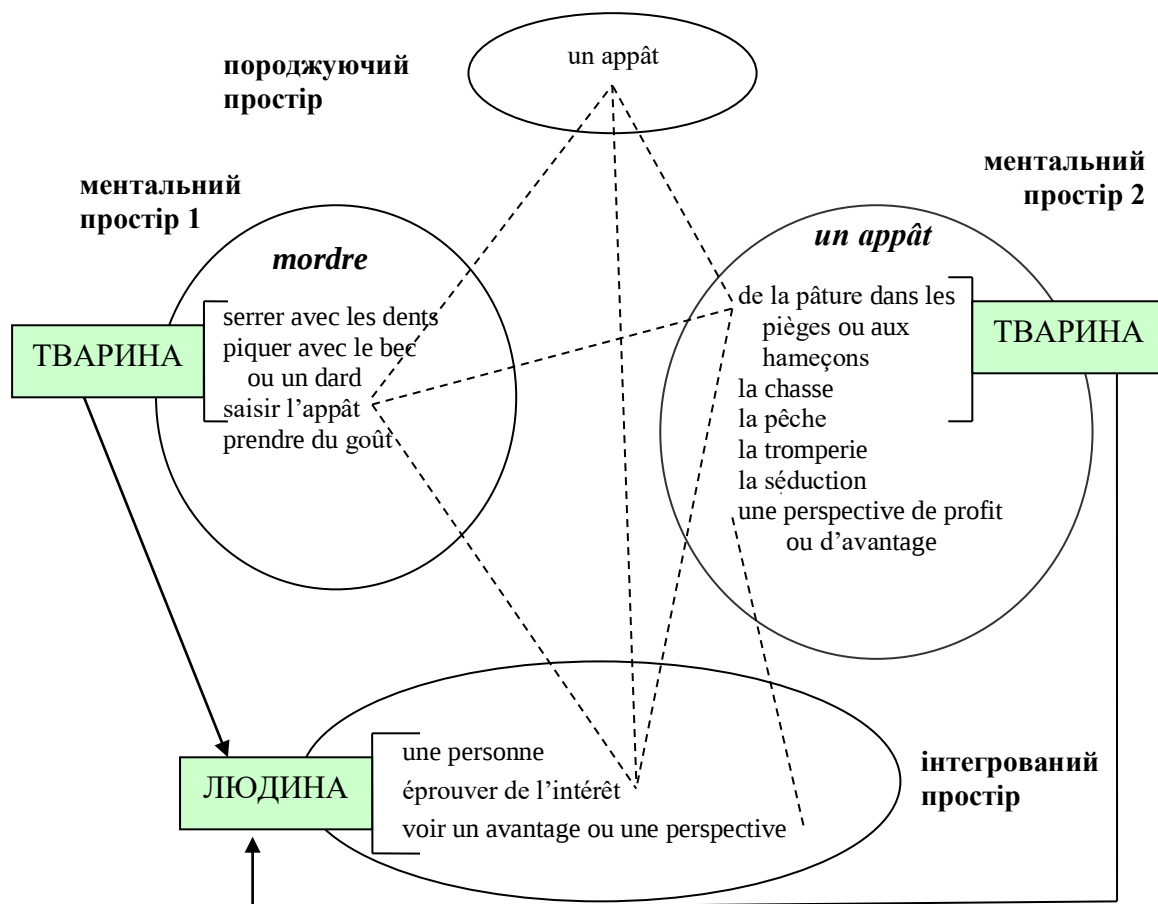
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Рис. 1. Моделивання інтегрованого простору неологічної метафоричної ФО *mordre à l'appât* “бути зацікавленим”

Аналогічним способом відбувається породження метафоричного значення тих неофразеологізмів, ментальні простори яких належать до різних концептосфер, наприклад: *chiffe molle* “знесилена людина” (АРТЕФАКТ → ЛЮДИНА), *mauvais ange* “поганий радний” (ІСТОТА → ЛЮДИНА), *faire l'oeuf* “прикидатися дурником” (РЕЧОВИНА → ЛЮДИНА), *éléphant blanc* “рідкісна річ” (ТВАРИНА → АРТЕФАКТ), *pisse de chat* “поганий алкоголь” (ТВАРИНА → РЕЧОВИНА).

У такий спосіб розгляд породження метафоричного значення як процесу інтеграції ментальних просторів компонентів ФО дозволяє не лише усвідомити сутність когнітивного механізму метафоризації, а й відмежувати його від подібних до нього процесів порівняння та метонімізації.

Перспективою подальших студій вважаємо детальне вивчення метафтонімізації як амальгамного способу (метафора + метонімія) переосмислення значення компонентів у процесі породження нових фразеологізмів.

(Problems of linguistic semantics)

Metaphoric meaning as a result of conceptual integration (on the material of the French language) (in Ukrainian)

[Metaforichne znachennja jak rezul'tat konceptual'noi' integracii' (na materiali francuz'koi' movy)]

© Hladka V. A. [Gladka V. A.] hladka_valya@yahoo.fr

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Література

1. *Алефіренко М. Ф.* Теоретичні питання фразеології / М. Ф. Алефіренко. – Харків : Вища шк., 1987. – 136 с.
2. *Античные теории языка и стиля* / под ред. О. М. Фрейденберг. – М.-Л. : Соцгиз, 1936. – 344 с.
3. *Арутюнова Н. Д.* Метафора и дискурс / Н. Д. Арутюнова // Теория метафоры. – 1990. – С. 5–32.
4. *Балашова Л. В.* Метафора в диахронии / Л. В. Балашова. – Саратов : Изд-во Сарат. гос. ун-та, 1998. – 216 с.
5. *Будаев Э. В.* Становление когнитивной теории метафоры / Э. В. Будаев // Лингвокультурология. – 2007. – Вып. 1. – С. 16–32.
6. *Кашкин В. Б.* Метафора как средство активного познания / В. Б. Кашкин, Д. Г. Шаталов // Язык, коммуникация и социальная среда. – 2006. – С. 94–102.
7. *Кубрякова Е. С.* Человеческий фактор в языке: Язык и порождение речи / Е. С. Кубрякова, А. М. Шахнарович, Л. В. Сахарный. – М. : Наука, 1991. – 240 с.
8. *Лингвистический энциклопедический словарь* / гл. ред. В. Н. Ярцева. – М. : Советская энциклопедия, 1990.
9. *Опарина Е. О.* Концептуальная метафора / Е. О. Опарина // Метафора в языке и тексте. – 1988. – С. 65–77.
10. *Петров В. В.* Метафора: От семантических представлений к когнитивному анализу / В. В. Петров // Вопросы языкознания. – 1990. – № 3. – С. 135–146.
11. *Ричардс А. А.* Философия риторики / А. А. Ричардс // Теория метафоры. – 1990. – С. 44–67.
12. *Селіванова О. О.* Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.
13. *Степанов Ю. С.* В трехмерном пространстве языка: Семиотические проблемы лингвистики, философии, искусства. – М. : Наука, 1985. – 335 с.
14. *Тараненко А.* Языковая семантика в ее динамических аспектах: основные семантические процессы / А. Тараненко. – К. : Наукова думка, 1989. – 256 с.
15. *Телия В. Н.* Метафора как модель смыслопроизводства и ее экспрессивно-оценочная функция / В. Н. Телия // Метафора в языке и тексте. – М. : Наука, 1988. – С. 26–52.
16. *Телия В. Н.* Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия. – М. : Школа “Языки русской культуры”, 1996. – 288 с.
17. *Черданцева Т. З.* Язык и его образы (Очерки по итальянской фразеологии) / Т. З. Черданцева. – 3-е изд. – М. : Изд-во ЛКИ, 2010. – 168 с.
18. *Black M.* More about Metaphor / M. Black // Metaphor and Thought; A. Ortony (ed.). – Cambridge : Cambridge University Press, 1993. – P. 19–41.
19. *Searle J.* Expression and Meaning / J. Searle. – Cambridge : Cambridge University Press,

© Гладка В. А. [Гладка В. А.] hladka_valya@yahoo.fr

Метафоричне значення як результат концептуальної інтеграції (на матеріалі французької мови) (Українською)
 [Метафорическое значение как результат концептуальной интеграции (на материале французского языка) (На укр. яз.)]
 (Проблеми семантики [Проблеми семантики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

1994. – 187 p.

20. Turner M. Conceptual integration and formal expression / M. Turner, G. Fauconnier // *Mataphor and Symbolic Activity*. – 1995. – Vol. 10. – № 3. – P. 183–204.

References

1. Alefirenko M. F. *Teoretychni pytannja frazeologii*. Harkiv, Vyshha shk., 1987. – 136 s.
2. *Antichnye teorii jazyka i stilja*. Pod red. O. M. Frejdenberg. Moskva-Leningrad, Socjgiz, 1936. – 344 s.
3. Arutjunova N. D. Metafora i diskurs. *Teorija metafory*. 1990. – S. 5–32.
4. Balashova L. V. *Metafora v diahronii*. Saratov, Izdatel'stvo Saratovskogo gosudarstvennogo universiteta, 1998. – 216 s.
5. Budaev Je. V. Stanovlenie kognitivnoj teorii metafory. *Lingvokul'turologija*, 2007. Vyp. 1. – S. 16–32.
6. Kashkin V. B., Shatalov D. G. Metafora kak sredstvo aktivnogo poznaniya. *Jazyk, kommunikacija i social'naja sreda*, 2006. – S. 94–102.
7. Kubrjakova E. S., Shahnarovich A. M., Saharnyj L. V. *Chelovecheskij faktor v jazyke: Jazyk i porozhdenie rechi*. Moskva, Nauka, 1991. – 240 s.
8. Oparina E. O. Konceptual'naja metafora. *Metafora v jazyke i tekste*, 1988. – S. 65–77.
9. Petrov V. V. Metafora: Ot semanticheskikh predstavlenij k kognitivnomu analizu. *Voprosy jazykoznaniya*, 1990, № 3. – S. 135–146.
10. Richards A. A. Filosofija ritoriki. *Teorija metafory*, 1990. – S. 44–67.
11. Selivanova O. O. *Suchasna lingvistyka: naprjamy ta problemy: pidruchnyk*. Poltava, Dovkillja-K, 2008. – 712 s.
12. Stepanov Ju. S. V trehmernom prostranstve jazyka: Semioticheskie problemy lingvistiki, filosofii, iskusstva. Moskva, Nauka, 1985. – 335 s.
13. Taranenko A. *Jazykovaja semantika v ee dinamicheskikh aspektah: osnovnye semanticheskie processy*. Kiev, Naukova dumka, 1989. – 256 s.
14. Telija V. N. *Metafora kak model' smysloproizvodstva i ee ekspressivno-ocenochnaja funkcija*. *Metafora v jazyke i tekste*. Moskva, Nauka, 1988. – S. 26–52.
15. Telija V. N. *Russkaja frazeologija. Semanticheskij, pragmaticheskij i lingvokul'turologicheskij aspekty*. Moskva, Shkola "Jazyki russkoj kul'tury", 1996. – 288 s.
16. Cherdanceva T. Z. *Jazyk i ego obrazy (Ocherki po ital'janskoj frazeologii)*, 3-e izd. Moskva, Izdatel'stvo LKI, 2010. – 168 s.
17. Black M. More about Metaphor. *Metaphor and Thought*; A. Ortony (ed.). Cambridge, Cambridge University Press, 1993. – P. 19–41.
18. Searle J. *Expression and Meaning*. Cambridge, Cambridge University Press, 1994. – 187 p.
19. Turner M., Fauconnier G. Conceptual integration and formal expression. *Mataphor and Symbolic Activity*, 1995. Vol. 10, № 3. – P. 183–204.

(Problems of linguistic semantics)

Metaphoric meaning as a result of conceptual integration (on the material of the French language) (in Ukrainian)

[Metaforichne znachennja jak rezul'tat konceptual'noi integracii' (na materiali francuz'koi movy)]

© Hladka V. A. [Gladka V. A.] hladka_valya@yahoo.fr